

Pa saules ceļu Dobelē

2006-5
L 53

L
9

Pa saules ceļu Dobeļē

Along the Sun's Way into Dobele

0306020110

Tevads

„Dobele atrodas Latvijas dienvidos, Bēzres upes ielokā, kur Zemgales līdzenums mijas ar Austrumkursas augstieni, apmēram 70 kilometrus no galvaspilsētas Rīgas.” Desmitiem un pat simtiem gadu tā vai līdzīgi sākušies dažādi apraksti par Dobeli. Ceļotājam šie vārdi palīdz atrast Dobeles vietu Latvijas kartē, dobelniekam - arvien no jauna atgādina par viņa vietu zem saules.

Zemgales mazpilsēta Dobele ir ziemeļu saules lutināta, tā ir viena no vissaulainākajām pilsētām Latvijā, jo īpaši gada tumšākajā laikā - rudenī un ziemā. Tādēļ Dobeli par vietu savam mūža darbam savulaik izvēlējās izcilais selekcionārs Pēteris Upītis.

Šī grāmatiņa aicina iepazīt Dobeli, vienalga – braukšus vai kājām izstaigājot to pa saules ceļu. Tas sākas pilsētas austrumu pusē, kur rītos, saulei austot, sārtojas pamale un Dobelē ienāk ceļš no lielpilsētas Rīgas, atnesot Latvijas un pasaules elpu. Vairāk kā 750 pastāvēšanas gados Dobeli skāruši dažādi laiki un varas, atstājot katra savus, vairāk vai mazāk pamanāmus vaibstus pilsētas sejā. Tos var sazimēt arī šajā grāmatiņā, kura caur atsevišķām nozīmīgām vietām un pieminekļiem attēlo Dobeles saules un izaugsmes ceļu.

Saules ceļš iet no tumsas uz gaismu un tālāk – no rītiem uz vakariem, lai atkal no jauna sāktu nākamo gaismas loku. Tas ir bezgalīga siltuma un brīnumu pilns.

Introduction

"Dobele is located in the south of Latvia, in the bend of the River Bērze where the lowland of Zemgale turns into the upland of Austrumkursā, about 70 km from the capital city Riga". For tens and even hundreds of years various descriptions about Dobele have started just like this or the like. For a traveller these words help to locate Dobele in the map of Latvia, to a resident of Dobele they again and again remind of his/her place under the sun.

The provincial town of Zemgale region Dobele is attractant of the northern sun and is one of the sunniest towns in Latvia, especially in the darkest period of the year - in autumn and in winter. Therefore the outstanding selectionist Pēteris Upītis in his time chose Dobele as a place for his life long work.

This booklet invites you to get to know Dobele, be it by vehicle or on foot while going on a trip through the town along the sun's way. It starts in the east side of the town, where upon sunrise the horizon grows red in the mornings and the road from the City of Riga comes in, bringing along the breath of Latvia and the world. During more than 750 years of its existence, Dobele was affected by different times and rules, each of them marking more or less observable features of its own in the face of the town. They can also be found in this booklet, which through single significant places and monuments depicts the way of the sun and development in Dobele.

The sun's way leads from darkness to light and further on – from sunrise to sunset, in order to start the next circle of light again. It is full of unceasing warmth and wonders.

Vācu mācītājmuiža atrodas Brīvības ielā 50/52.

Vācu mācītājmuižas apbūve datēta ar 19. gadsimta sākumu. To veidoja mācītāja dzīvojamā māja ar plašu pagalmu, kurai iepretim atradās saimes māja, blakus – pārtikas klēts ar pagrabu. Aleja un piebraucamais ceļš gar māju veda uz saimniecības kompleksu, kuru, šavukārt, veidoja vesela virkne ēku – lopu kūts un zirgu stallis, lielā labības klēts, cūku un vistu kūts. Saimniecības kompleksu papildināja rija, ratnīca un labības šķūnis.

No 1867. līdz 1905. gadam mācītājmuižā dzīvoja vācu draudzes mācītājs, ievērojamais latviešu valodas un etnogrāfijas pētnieks Augusts Bīlenšteins (1826 – 1907). Pateicoties viņa apņēmībai un enerģijai, 19. gs. otrajā pusē ticis izveidots muižas parks ar dažādu koku stādījumiem, kuri vesti ne vien no tuvās apkārtnes, bet arī no tālienes.

Līdz mūsdienām no vācu draudzes mācītājmuižas senās apbūves saglabājusies koka dzīvojamā ēka, laukakmeņu mūra klēts, labības klēts (20. gs. 30. gados pārbūvēta par dzīvojamo ēku), pārbūvētā saimes māja un parks. Parka ainavu bagātina dīķis.

Vācu mācītājmuižas apbūve un parks ir vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi.

The German Pastor's Estate is located at 50/52, Brīvības Street.

The construction of the German Pastor's Estate dates back to the beginning of the 19th century. It consisted of a pastor's dwelling house and a large yard. Opposite the dwelling house, there was a house for servants, next to it – a granary with a cellar. A parkway and a driveway along the house led to a household complex, which in its turn consisted of a series of buildings – a cattle-shed and a stable, a large granary, a pigsty and a hen-coop. The household complex was supplemented with a threshing barn, a cart-house and a barn.

From 1867 to 1905 August Bielenstein (1826 - 1907), pastor of German Parish and the outstanding researcher of the Latvian language and ethnography lived in Pastor's Estate. Due to his determination and energy, an estate's park was established here with plantations of various trees, which were brought in not only from the nearest neighbourhood, but also from far away places.

From the ancient construction of the German Parish Pastor's Estate the wooden dwelling house, the rubble stone barn, the granary (in the 30s of the 20th century rebuilt to a dwelling house), the rebuilt servants' house and the park have survived till nowadays. A pond adds to the scenery of the park.

The construction of the German Pastor's Estate and its park are listed as architectural monuments of local significance.

Komunistiskā genocīda upuru piemiņas vieta atrodas Brīvības ielā pie dzelzceļa pārbrauktuves.

Kopš 1990. gada komunistiskā genocīda upuru piemiņas pasākumi tika rīkoti pie dzelzceļa stacijas ēkas, kur uz sienas izvietota piemiņas plāksne represijās cietušajiem.

2002. gadā grupai represēto dobelnieku radās doma par jaunas, redzamākas piemiņas vietas izveidošanu 1941. un 1949. gada represijās cietušajiem un bojāgājušajiem. Šo iecerī izdevās īstenot, pateicoties Dobeles pilsētas pašvaldības finansējumam un daudzu cilvēku kopīgam darbam. Piemiņas ansambļa idejas autors ir arhitekts Jānis Kukša, pieminekli veidojuši tēlnieks Andis Egle un akmeņkalis Guntis Panders.

Piemiņas ansamblis arhitektoniski līdzinās peronam, no kura savulaik aizveda deportētos. Pārtraucot tālākvirzību uz Austrumiem, tas noslēdzas ar skulpturālu veidojumu – lielu laukakmeni, kas aiz sevis betonā atstājis dziļas pēdas. Simbolisko sliežu ceļu veido kompozicionāli puķu stādījumi. Piemiņas ansamblī iekļautais akmens atrasts Dobeles pagasta teritorijā, uz bijušā politiski represētā Jura Dabras zemes. Saimnieks labprāt ziedoja šo akmeni piemiņas ansambļa izveidošanai.

Komunistiskā genocīda upuru piemiņas ansamblī atklāja 2005. gada 14. jūnijā.

The Memorial Site to the Victims of Communist Genocide

is located at the level crossing in Brīvības Street.

Since 1990 memorial activities dedicated to the victims of communist genocide were arranged at the building of the railway station where a memorial plaque to the repressed people is put up.

In 2002 a group of the repressed Dobeles residents came out with an idea to create a new, more observable memorial site to the victims of the repressions of 1941 and 1949. This intent was materialized due to financing by the Dobele Town Municipality and teamwork by a lot of people. The author of the memorial group is architect Jānis Kukša. The monument was made by sculptor Andis Egle and stone-cutter Guntis Panders.

From the architectonic point of view the memorial group resembles a platform from which deported people were once taken away. By terminating the advancement to the East, it closes with a sculptural formation – a huge boulder which has left a deep trace in the concrete behind it. The symbolic railway track is made of a compositional flower plantation. The boulder included in the memorial group was found in the territory of Dobele pagasts, on the land of Juris Dabra, a former victim of political repressions. The owner willingly donated the boulder for the establishment of the memorial group.

The Memorial Site to the Victims of Communist Genocide was unveiled on 14 June, 2005.

Padomju karavīru kapi

atrodas Brīvības ielā pie krustojuma ar Stacijas ielu.

1935. gadā šajā vietā (toreiz – Vienības laukumā) tika ielikts pamatakmens Kārļa Zemdegas veidotajam Dobeles atbrīvošanas piemineklim, kas bija veltīts Pirmajā pasaules karā un Latvijas brīvības cīņās kritušajiem karavīriem. Dobeles atbrīvošanas piemineklis Vienības laukumā uzstādīja 1939. gada 15. decembrī, bet 1950. gadā pēc padomju iestāžu rīkojuma to uzspridzināja.

Uz palikušā pamatakmens 1956. gadā tika uzstādīts piemineklis Otrajā pasaules karā kritušajiem padomju armijas karavīriem, jo šeit jau bija izveidotas viņu kapavietas. Ansambļa centrā ir skulpturāla dubultfigūra – karavīrs un partizāns. Pieminekļa autori ir tēlnieki Valdis Albergs, Ļevs Bukovskis un Alberts Terpilovskis. Pieminekļa augstums sasniedz 5 metrus. Piemineklis ir veidots no mākslīgā akmens (baltais cements ar dolomīta šķembām), kas pēc tam apstrādāts tā, lai tas atgādinātu dabīgu akmeni.

Padomju karavīri šajā vietā apglabāti 1944., 1948. un 1970. gadā. Kapi paplašināti 1975. un 1977. gadā, veicot pārapbedīšanu no citām padomju karavīru apbedījumu vietām Dobeles rajonā.

Kapu teritorijas uzkopšanu veic Dobeles pilsētas pašvaldības uzņēmums, pēdējos gados rūpes par piemiņas plāksņu saglabāšanu uzņēmusies Krievijas vēstniecība Latvijā.

Soviet Soldiers' Cemetery

is located on the corner of Brīvības Street and Stacijas Street.

In 1935 a foundation-stone to the Dobele Liberation Monument sculptured by Kārlis Zemdega was set in this place (named Vienības Square at that time). The monument was dedicated to the soldiers killed in World War I and in the Latvian Liberation Battles. The Dobele Liberation Monument was set up on Vienības Square on 15 December, 1939, but in 1950 it was destroyed by order of soviet authorities.

On the former foundation-stone a monument to the soviet soldiers killed in World War II was set up in 1956, since their places of burial had been already established there. In the centre of the memorial group, there is a sculptural duple figure – a soldier and a partisan. The authors of the monument are sculptors Valdis Albergs, Ļevs Bukovskis and Alberts Terpilovskis. The monument is 5 m high. It is made of artificial stone (white cement with dolomite flinders), which has been processed in such a way as to simulate natural stone.

Soviet soldiers were buried in this place in 1944, 1948 and 1970. The cemetery was enlarged in 1975 and 1977 due to reburials from other soviet soldiers' burial places in the Dobele district.

The cemetery is cleaned by the Public Utility of the Dobele Town Municipality. In recent years the Russian Embassy in Latvia takes care of the preservation of memorial plaques there.

Latvijas Augļkopības institūts

(Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija)

un **Pēteris Upīša piemiņas muzejs** līdz ar 35 ha plašo selekcijas dārzu atrodas Krimūnu pagasta teritorijā, pie Dobeles pilsētas robežas.

Latvijas Augļkopības institūts jeb Dobeles DSIS ir vadoša zinātniskā iestāde, kas pēta ar augļkopību saistītus jautājumus. Pirmā dārzkopības izmēģinājumu saimniecība tika izveidota 1945. gadā uz bijušo "Lauciņu" māju īpašnieku - brāļu Vārnu kokaudzētavas bāzes. Nedaudz vēlāk šeit, vienā no Latvijas vissaulainākajām un siltākajām vietām, ieradās selekcionārs – dārzkopis Pēteris Upītis (1896 –1976). 1957. gadā viņš sāka veidot selekcijas dārzu, kas vēl šodien tautā tiek dēvēts par Upīša dārzu.

P.Upītis bija pirmais Dobeles augļkopības laboratorijas vadītājs. Ievērojamais selekcionārs strādāja ar 24 kultūru selekciju un introdukciju: ābelēm, bumbierēm, plūmēm, ķiršiem, aprikozēm, valriekstiem, lazdām, cidonijām, avenēm, zemenēm u.c. Latvijā un ārpus tās robežām cilvēkus vēl arvien priecē P.Upīša selekcionētās ceriņu šķirnes 'Māte Ede Upītis', 'Liegā', 'Gaiziņkalns', 'Esības prieks' un daudzas citas. Ievērojamais dārznieks savā sirdī bija mākslinieks, kas aizrāvās ar fotografēšanu, dzeju un mūziku. Sarežģītas bija viņa attiecības ar pastāvošo padomju varu. Atmiņas par P.Upīša personību un profesionālo veikumu glabā piemiņas muzejs, kas atrodas P.Upīša laikā celtajā laboratorijas ēkā, kur atrodas arī institūta administrācija.

Laika gaitā ir mainījies gan iestādes nosaukums, gan personāls, bet pirms gadu desmitiem iesāktais darbs ļoti sekmīgi turpinās un paplašinās. Institūta zinātniekiem ir

izveidojušies cieši kontakti ar kolēģiem ārvalstīs.

Gan vietējo iedzīvotāju, gan tūristu vidū Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija ir kļuvusi īpaši populāra ar tās ceriņu dārzu, kur tradicionāli ik pavasari, ceriņu ziedēšanas laikā, notiek klasiskās mūzikas koncerti.

The Latvian Fruit-growing Institute

(The Dobele Horticultural Plant Breeding Experimental Station)

and *Pēteris Upītis' Memorial Museum* along with the 35 ha of its selection garden is located in the territory of Krimūnu pagasts, at the boundaries of Dobele Town.

The Latvian Fruit-growing Institute or the Dobele Horticultural Plant Breeding Experimental Station is a leading scientific institution which makes researches in fruit-growing. The first horticultural experimental farm was established in 1945 on the basis of the tree nursery of the brothers Vārnas, the former owners of the farmstead Lauciņi. Later on the horticulturist Pēteris Upītis (1896-1976) arrived there to find one of the sunniest and warmest places in Latvia. In 1957 he started to create his selection garden, which even nowadays is called Upītis' garden by the populace.

P.Upītis was the first manager of the Dobele Fruit-growing Laboratory. The outstanding selectionist dealt with theselection and introduction of 24 cultivations: apple-trees, pear-trees, plum-trees, cherry-trees, apricot-trees, walnut-trees, hazel-trees, quinces, raspberries, strawberries, etc. The lilac species 'Māte Ede Upītis', 'Liega', 'Gaiziņkalns', 'Esības prieks' and many others selected by P.Upītis still bring happiness to people both in Latvia and abroad. The outstanding horticulturist was an artist in his heart, carried away by photography, poetry and music. His relations with the existing soviet power were complicated. Memories about his personality and professional achievements are kept in his memorial museum, which is located in the Laboratory building constructed in his time. The administration of the Institute has its office there, too.

In the course of time both the name and the personnel of the institution have changed, but the work started many decades ago continues successfully and extends. The scientists of the Institute have established close contacts with their colleagues abroad.

Among both local residents and tourists the Dobele Horticultural Plant Breeding Experimental Station has become especially popular due to its lilac growth, where concerts of classical music are held every spring when the lilac is in blossom.

Ķestermežs ar brīvdabas estrādi atrodas
Dobeles pilsētas dienvidu malā,
starp Meža prospektu un Bēzres upi.

Ķestermežs ir iecienīta pilsētnieku atpūtas vieta. Nosaukums radies no Dobeles latviešu luterāņu draudzes ķestera mājām, kas šajā vietā atradušās līdz Pirmajam pasaules karam. Turpat bijusi arī skola, kurā 1843. gadā mācījies Dainu tēvs Krišjānis Barons.

Savulaik Ķestermežā atradās Rūķišu kalns, kur 1938. gadā pēc Dobeles ārsta Edgarā Francmaņa ierosmes izveidoja bērnu rotaļu laukumu. Šī zeme tolaik piederēja Dobeles un apkārtnes slimnīcai. Kalna virsotni nolīdzināja, izveidoja celiņus, tos nostiprinot ar laukakmeņu krāvumiem. Turpat uzbūvēja paviljonu, kuru rotāja zīmējums „Pie Meža mātes” pēc tēlnieka Gustava Šķiltera darbu parauga. No Rūķišu kalna pavērās skaists skats uz Bēzres upi. Rūķišu kalna atklāšanas balle un Ziedoņa svētki notika 1939. gada 21. maijā. Precīzu ziņu nav, bet, iespējams, drīz vien mainoties varām, Rūķišu kalns pamazām aizauga ar krūmiem.

20. gadsimta 60. gados Bēzres upes ielokā tika uzbūvēta brīvdabas estrāde. Vērienīgākos pārbūves darbus tā piedzīvoja 1986. gadā, kad virs estrādes uzslēja jumtu, augstāk pacēla un paplašināja skatītāju sēdvietas.

Īsta bēdu diena Ķestermežam bija 1991. gada 18. jūnijs, kad viesuļvētra, brāžoties pāri apmēram 100 metru platai joslai, īsā laikā nolauza vai ar visām saknēm izgāza 98 kokus: priedes, ozolus, liepas. Daudzas no nopostītajām priedēm bija patiešām izcilas, augušas vairāk kā simts gadu.

Mūsdienās Ķestermežs ar brīvdabas estrādi ir dziesmu svētku, koncertu, teātra uzvedumu, diskotēku un zaļumbalļu norises vieta vasaras sezonā no maija beigām līdz augusta beigām.

Ķestermežs (Sexton's Forest) along with an open-air stage is located in the southern part of Dobele, between Meža Avenue and the River Bērze.

Ķestermežs is a very popular recreation area among town dwellers. The name has originated from a house owned by sexton of Dobele Latvian Lutheran Parish. The house stood in this place prior to World War I. In the same place there was a school, where the Latvian folklorist Krišjānis Barons studied in 1843.

Once there was Rūķišu kalns (Dwarfs' Hill) in Ķestermežs, where in 1938 upon initiative by Dobele doctor Edgars Francmanis a playground for children was established. At that time this land was owned by the Dobele Town and Neighbourhood Hospital. The top of the hill was levelled; pedestrian tracks were established by securing them with rubble walls. A pavilion was built there, too, and decorated with the drawing *Pie Meža mātes* (At Mother Forest's) created after works by sculptor Gustavs Šķilters. A beautiful scene opened from Rūķišu kalns to the Bērze River. The opening ball of Rūķišu kalns and the Spring-time festival took place on 21 May, 1939. There is no accurate information, but possibly soon after the change of the state power Rūķišu kalns gradually became overgrown with bushes.

In the 60s of the 20th century, an open-air stage was built in the bend of the River Bērze. The most considerable reconstruction of the place was done in 1986, when a roof was erected over the open-air stage and the viewers seating was raised up and enlarged.

For Ķestermežs 18 June, 1991 was a real day of tears, when a hurricane rushed across nearly a one-hundred meters wide lane and at short notice broke off or tore up with roots altogether 98 trees: pines, oaks, lime-trees. Many of the destroyed pines were really distinguished, having grown for more than one hundred years.

Nowadays Ķestermežs with the open-air stage is the site of song festivals, concerts, performances, discotheques and open-air dances in the summer season from the end of May until the end of August.

Bērzes upe caurvij Dobeles pilsētu.

Bērze, Svētes kreisā pieteka Dobeles rajonā, sākas purvainās pļavās pie Lielauces ezera. Tās kopgarums ir 109 kilometri, platība - 1180 km², kritums - 108 m. No Bērzes labā krasta strauts pievada Zebrus ezera ūdeņus, ietek Sesava, Ālave, Auce, no kreisā - Mazā Bērziņa un Bikstupe. Agrāk Bērze ietecējusi tieši Lielupē, bet 19. gadsimta sākumā tika izrakts kanāls, kas to savieno ar Svēti.

Bērzes upe nenoliedzami bagātina Dobeles ainavu: upes ūdeņos atspoguļojas Dobeles pilsdrupu mūri, lejpus aizsprostam cauru gadu omulīgi peldas pīles, Ķestermežā Bērze apmet gleznainu loku brīvdabas estrādei. 20. gs. 30. gados un arī vēl padomju laikā gan dobelniekiem, gan pilsētas viesiem tika piedāvāta iespēja noīrēt laiviņas un skatīt Bērzes krastus no upes. Vēlāk - 70. gados upē notika pat ūdens tūrisma sacensības ar smailītēm un gumijas laivām. Diemžēl upes piesārņojuma dēļ šos jaukos pasākumus vairs nebija ieteicams rīkot.

Jau no seniem laikiem Bērzes upes spēks ticis izmantots dzimavu darbināšanai. 17. gs., hercoga Jēkaba valdīšanas laikā (1642-1682) blakus Dobeles muižai, iepretim pilsdrupām Bērzes upe tika uzdambēta un muižā ierīkota maltuve, kokzāģētava un etiķa darītava. Aizsprostu veidoja ar dēļiem apšūts akmeņu krāvums.

1962. gada pavasara plūdi pārrāva Bērzes upes aizsprostu. 1967. gadā tika uzbūvēts jauns betona aizsprosts, kas bija nedaudz augstāks kā iepriekšējais. Jauno aizsprostu projektēja Dobeles inženieris Ēriks Kreilis.

1999. gadā Bērzes upē pie aizsprosta, iepretim rūpnīcai „Spodrība” tika uzsākta mazās hidroelektrostacijas būvniecība, ko veica SIA „Dobeles HES”.

Pēdējoreiz aizsprosts pārbūvēts pavisam nesen - 2004. gadā, kad tā limenis tika pacelts par 0,5 metriem.

Pēc pēdējos gados veiktajiem novērojumiem piesārņojums Bērzes upē ir mazinājies, un upe uzskatāma par vāji piesārņotu.

The River Bērze meanders through the Town of Dobele.

The Bērze, a left tributary of the Svēte in the Dobele district, starts in swampy meadows at Lake Lielaide. Its total length is 109 km, total area - 1180 km², and the slope of the river is 108 m. A brook from the right bank of the Bērze supplies it with waters from Lake Zebrus, and the Sesava, the Ālave, and the Auce flows into it, but from the left bank - the Mazā Bērziņa and the Bikstupe. In the past the Bērze emptied directly into the Lielupe, but in the beginning of the 19th century, a canal was dug out to link it with the Svēte.

The Bērze indisputably adds to the scenery of Dobele: the walls of the Dobele Castle ruins reflect in the waters of the river, down the dam ducks cosily bathe all the year round, in Ķestermežs the Bērze takes a scenic wind around the open-air stage. In the 30s of the 20th century and also in the soviet time, both residents and guests of Dobele were offered an opportunity to hire a boat and observe the banks of the Bērze while on the river. Later on, in the 70s, boat races by canoes and rubber boats took place on the river. Unfortunately, due to water pollution, it was not recommendable to organize these lovely activities there any more.

From time immemorial the power of the Bērze was used to operate a flour-mill. In the 17th century, under Duke Jacob's reign (1642-1682), on the Bērze, next to the Dobele Estate and opposite the castle ruins a dam was constructed, and a flour-mill, a saw-mill and a vinegar-works were established in the estate. The dam was made of a heap of stones planked with wood.

In 1962 a spring flood broke through the dam of the Bērze. In 1967 a new concrete dam was built up. It was a little higher than the previous one. The new dam was designed by the Dobele engineer Ēriks Kreilis.

In 1999 the construction of a small water-power plant was started by Dobele HES Ltd. on the River Bērze, next to the dam, opposite the factory Spodrība. The last reconstruction of the dam was done quite recently - in the year 2004, when its surface was raised by 0,5 m.

According to observations of late years, pollution in the River Bērze has decreased, and the river can be regarded as low polluted.

Dobeles Valsts ģimnāzija atrodas Dzirnau ielā 2.

Ģimnāzijas ēka celta no 1938. līdz 1940. gadam pēc arhitekta Indriķa Blankenburga projekta kā Dobeles pilsētas un pagasta pamatskola. Otrā pasaules kara laikā, 1943./44. gadā skolas ēkā bija ierīkota vācu armijas medikamentu noliktava. 1944. gadā atkāpjoties vācieši skolu nodedzināja. Ēka tika atjaunota 1952. gadā. Otrreiz ugunsgrēks šajā ēkā izcēlās 1995. gada 16. jūnija rītā. Tika uzsākti apjomīgi ēkas atjaunošanas darbi, kuru rezultātā skola ieguva gaišu krāsojumu, tādas pašas iekštelpas, kā arī labiekārtotu apkārtni.

Gadu gaitā, mainoties varām, kā arī pieaugot skolēnu skaitam, izglītības iestādei vairākkārt mainījusies gan tās atrašanās vieta, gan nosaukums. 1975. gadā blakus tagadējās ģimnāzijas ēkai tika uzcelta jauna vidusskolas ēka.

Līdz ar Latvijas neatkarības atjaunošanu 1991. gada 24. maijā tika iesvētīts atjaunotais skolas karogs. Karoga vēsture sākusies 1938. gada 15. jūnijā, kad skolai to dāvāja 11. Dobeles kājnieku pulks un Dobeles pilsētas pašvaldība.

Pamatojoties uz skolēnu un pedagogu darba rezultātiem, Dobeles pilsētas dome 1995. gadā nolēma skolai atjaunot tās vēsturisko nosaukumu – Dobeles pilsētas ģimnāzija. 1998. gadā, realizējot pilsētas izglītības attīstības koncepciju, notika ģimnāzijas reorganizācija, atdalot sākumskolas un pamatskolas klases un izveidojot Dobeles pamatskolu (kas vēlāk kļuva par vidusskolu) un Dobeles pilsētas ģimnāziju kā divas atsevišķas mācību iestādes. 2003. gadā saskaņā ar Vispārējās izglītības likumu un izglītības un zinātnes ministra ieteikumu Dobeles pilsētas ģimnāzijai piešķīra Valsts ģimnāzijas statusu.

Skola Dzirnau ielā 2 ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis.

The Dobele State Grammar School is located at 2, Dzirnavu Street.

The Grammar School building was constructed from 1938 to 1940 after design by architect Indriķis Blankenburgs, to serve as a primary school of Dobele Town and pagasts. During World War II, in the years 1943/44, a German army's store of medications was located in the school building. In 1944 upon withdrawal the Germans burnt the school down. The building was renovated in 1952. Another fire in this building broke out again in the morning of 16 June, 1995. Afterwards huge renovation works were started in the school. As a result the school obtained light paintwork, the same interior, as well as improved surroundings.

Over the years upon change of powers, as well as due to the increasing number of students both the name and the location of the educational establishment changed several times. In 1975 a new secondary school was built next to the present Grammar School.

Along with the restoration of Latvia's independence on 24 May, 1991, the renewed school flag was consecrated. The history of the flag started on 15 June, 1938, when the 11th Dobele Infantry Regiment and the municipality of Dobele Town presented it to the school.

In 1995, on the ground of work results by students and teachers, the Dobele Town Council resolved on the restoration of its historical name – the Dobele Town Grammar School. In 1998 upon the implementation of the town education development concept, reorganization of the Grammar School was carried out by separating the forms of primary and lower secondary school and establishing the Dobele Lower Secondary School (which later on became secondary school), and the Dobele Town Grammar School as two separate educational establishments. In 2003 in accordance with the General Education Law and the recommendation by Minister of education and science, the Dobele Town Grammar School was awarded the status of State Grammar School.

The school at 2, Dzirnavu Street is listed as an architectural monument of local significance.

Zemgaļu pilskaļns.

Piemiņas zīme zemgaļu aiziešanai no Dobeles 1289. gadā.

Piemiņas akmens atrodas laukumā starp Tērvetes ielu un Liepājas šoseju, zemgaļu senpilsētas vietā.

Vēstures avoti liek domāt, ka te jau 1000 gadus p.m.ē. atradusies Dobeles senāko iedzīvotāju – zemgaļu apmetne. Piemiņas akmens atklāts 1989. gadā, tā autors ir Mārtiņš Zauris. Akmeni iecirsti vārdi: „Zini, no šīs vietas pirms 700 gadiem zemgaļi aizgāja lepni un brīvi.” un “Mēs svešā malā ejam, bet sirds mums paliek te.” V.Plūdonis.

Zināms, ka Bēzres upes labajā krastā, senās pilsētas ielokā bijusi uzcelta zemgaļu koka pils. Tā aizņēmusi vēlākās viduslaiku pils teritorijas ziemeļu daļu. 1254. gada Zemgales dalīšanas aktā starp Rīgas arhibīskapu Albertu, Rīgas domkapitulu un Livonijas ordeni pili īpašumā ieguva Livonijas ordenis, lai gan tajā vēl saimniekoja zemgaļi. 1279. gadā aizsākās ordeņa bruņinieku regulārie uzbrukumi Dobelei, vairākas reizes nodedzinot senpilsētu. Beidzot 1289. gadā zemgaļi pili nodedzināja un devās uz Rakti un Lietuvu.

Dobeles senpilsēta ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis.

The Semigallian Castle Mound

The Memorial Rock devoted to the Semigallians

who departed from Dobele in 1289

The Memorial Rock is located on the square between Tērvetes Street and Liepājas Motorway, in the place of an ancient Semigallian town.

Historical sources make us think that already 1000 years B.C. there was a settlement of the original residents of Dobele – Semigallians in this place. The Memorial Rock was unveiled in 1989. The author of the rock is Mārtiņš Zauris. The rock is inscribed with the following: “Mind that from this place 700 years ago Semigallians departed proud and free” and “We move to a foreign place, but our hearts stay here” by V. Plūdonis.

It is known that on the right bank of the River Bērze once there was a Semigallian wooden castle built in the circle of the ancient town. It occupied the northern part of the territory of the later medieval castle. As a result of the Zemgale Division Act of 1254 among Archbishop Albert of Rīga, the Rīga Highest Church Council (Domkapitel – Ger.) and the Livonian Order, the Livonian Order gained ownership of the castle although the Semigallians themselves were still managing it. In 1279 the knights of the order started attacking Dobele regularly, several times setting fire to the ancient town. At last in 1289 the Semigallians burnt down their own castle and retreated to Rakte and Lithuania.

The ancient town of Dobele is listed as an archaeological monument of national significance.

Livonijas ordeņa pilsdrupas atrodas Bēzres upes labajā krastā,
iepretim zemgaļu piemiņas akmenim.

1335. gadā, mestra Eberharda fon Monheima laikā Livonijas ordeņa brāļi bijušajā zemgaļu pilskalnā sāka celt savu akmens pili, jo pilskalns atradās stratēģiski izdevīgā un dabiski aizsargātā vietā. Vēlāk šo vietu vēl pilnveidoja un nostiprināja. Dobeles pils bija ordeņa valsts viena novada pārvaldnieka – komtura mitekļis.

Izveidojoties Kurzemes un Zemgales hercogistei, 1562. gadā Dobeles pils nonāca hercoga īpašumā.

Zviedru – poļu karos Dobeles pili vairākkārt ieņēma zviedru karaspēks. Katru reizi pils tika postīta un izlaupta. Pēdējie postījumi bija tik lieli, ka vēl 1661. gadā, aprakstot Austrijas sūtņa Meierberga ceļojumu uz Krieviju un pārnakšņošanu Dobeles pilī, tika pieminēts, ka daļai telpu šeit neesot vairs ne logu, ne durvju. 1701. gadā, Ziemeļu kara laikā Dobeles atkal ieņēma zviedri. Pilī sešas dienas uzturējās Zviedrijas karalis Kārlis XII.

Liels trieciens Dobeles apkārtnes iedzīvotājiem bija 18. gadsimta sākumā izplatījusies mēra epidēmija, kurās laikā izmira gandrīz visi iedzīvotāji. Pilī paglābās tikai tās pārvaldnieks Kristofs Georgs fon Offenbergs ar ģimeni. Pēc 1729. gada pils vairs netika apdzīvota.

Šodien ir saglabājušās tikai vareno mūru daļas, kuras strauji turpina brukt. 2002. gadā Dobeles pilsētas dome pieņēma lēmumu uzsākt Dobeles pilsdrupu konservāciju, katru gadu ieguldot tajā līdzekļus no pašvaldības budžeta, kā arī piesaistot Latvijas Kultūrkapitāla fonda un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas finansējumu. Pilsdrupu konservācijas tehnisko projektu izstrādājusi SIA "Konvents"

arhitekta Pētera Blūma vadībā, kurš veic arī konservācijas darbu autoruzraudzību. Konservācijas darbus izpilda Dobeles uzņēmums "Būvfirma L.B.K.". Paralēli konservācijas darbiem tiek veikti arī arheoloģiskie izrakumi Mārtiņa Ruša vadībā.

Dobeles pilskalns ar priekšpili un viduslaiku pils ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis. Livonijas ordeņa pilsdrupas ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Livonian Order's Castle Ruins are located on the right bank of the River Bērze, opposite the Memorial Rock to Semigallians.

In 1335 under Order Master Eberhard von Monheim, members of the Livonian Order started to build their own masonry castle on the Semigallian castle mound, since the location of the castle mound was very convenient from the strategic point of view and protected by natural obstacles. Later on this place was improved and fortified even more. The Dobele Castle was the headquarters of the Order's regional governor.

Upon the establishment of the Dukedom of Courland and Semigallia, the Dobele Castle became Duke's property in 1562.

During Polish-Swedish wars the Dobele Castle was recurrently captured by Swedish troops. Every time the castle was demolished and plundered. The last demolition was so heavy that still in 1661 in the description about the journey of Ambassador of Austria Meierberg to Russia and his stay at the Dobele Castle, it was noted that part of the castle premises had neither windows nor doors any more. In 1701, during the Great Northern War, Dobele was again conquered by the Swedes. For six days the castle provided refuge for the King of Sweden Karl XII.

The plague epidemic, which spread at the beginning of the 18th century, had a shocking impact on the population of Dobele and its neighbourhood. Nearly all the population died out, except manager Christoph Georg von Offenberg and his family who saved themselves within the castle. After 1729 the castle was not inhabited any more.

Only parts of the mighty stone walls have survived up to date, and they continue to collapse fast. In 2002 the Dobele Town Council passed a resolution to start conservation of the Dobele Castle ruins, by committing yearly finances from the municipal budget, as well as by attracting financing of the Latvian Culture Capital Foundation and the National Inspectorate for Protection of Cultural Monuments. A detail design for conservation of the castle ruins was produced by Konvents Ltd. under the guidance of architect Pēteris Blūms, who also executes the supervision of the conservation works. The conservation works are executed by the Dobele company Būvfirma L.B.K. Along with the conservation works also archaeological excavation under the guidance of Mārtiņš Rušs is carried out.

The Dobele castle mound with the forecastle and the medieval castle are listed as an archaeological monument of national significance. The Livonian Order's Castle ruins are listed as an architectural monument of national significance.

Dobeles atbrīvošanas

piemineklis atrodas Tērvetes ielas un Liepājas šosejas sazarojumā.

Dobeles atbrīvošanas piemineklis veltīts Pirmajā pasaules karā un Latvijas brīvības cīņās kritušajiem karavīriem. Tēlnieks Kārlis Zemdega Dobeles atbrīvošanas pieminekli veidojis kā divfigūru kompozīciju, kur jauneklis – atbrīvotājs ir tautas spēka simbols, bet tautumeita – Laimas tēls – pauž garīgās skaidrības ideālu.

Ideja veidot Dobelē pieminekli tika izvirzīta 1924. gadā, taču darbu K. Zemdega uzsāka tikai 1935. gadā. Piemineklis tika kalts no 44 tonnu smaga Somijas granīta bloka, kopā ar pamatni tas sasniedza 4,5 m augstumu. Pieminekļa svinīga atklāšana notika 1940. gada 9. jūnijā tagadējā padomju karavīru

kapu pieminekļa vietā, Brīvības ielā (toreiz – Vienības laukumā). Dobeles atbrīvošanas piemineklis bija pēdējais uzvarai un brīvībai atklātais piemineklis neatkarīgajā Latvijā. Jau 1940. gada 17. jūnijā Latvijas valsts robežu šķērsoja padomju armijas tanki. Dobeles atbrīvošanas piemineklis Vienības laukumā atradās līdz 1950. gadam, kad pēc padomju iestāžu rīkojuma tas tika uzspridzināts.

Sākoties nacionālās atmodas laikam un pateicoties K. Zemdegas veidotā pieminekļa atjaunošanas iniciatoru neatlaidīgajām aktivitātēm, 1988. gada 21. jūlijā varas iestādes pieņēma lēmumu atbalstīt Dobeles darba kolektīvu un iedzīvotāju ierosmi atjaunot Staļina kulta laikā iznīcināto pieminekli. Vienlaikus tika izveidots Pieminekļa atjaunošanas fonds, kurā ieskaitītie uzņēmumu, organizāciju un privātpersonu ziedojumi tika izlietoti K. Zemdegas pieminekļa atjaunošanai un uzstādīšanai laukumā iepretim Dobeles pilsdrupām. Šī vieta tika izraudzīta, ņemot vērā iedzīvotāju aptaujas rezultātus.

Atjaunoto pieminekli veidoja tēlniece Inta Berga un akmeņkalis Libērijs Peļņa. Granīta akmens tika atvests no Zaporožjes, Ukrainas.

The Dobele Liberation Monument is located at the ramification of Tērvetes Street and Liepājas Motorway.

The Dobele Liberation Monument is dedicated to the soldiers, who were killed in World War I and in the Latvian Liberation Battles. The monument created by sculptor Kārlis Zemdega is a duple figure composition, where the young man – liberator – symbolises the national power, but the maiden – the image of Laima – expresses the ideal of spiritual purity.

The idea to erect a monument in Dobele was brought forward in 1924, but K. Zemdega started his work only in 1935. The monument was cut from a Finnish granite rock, 44 tons in weight. Together with its foundation the monument reached the height of 4,5 m. The formal unveiling of the monument took place on 9 June, 1940 at the place of the present Soviet Soldiers' Cemetery in Brīvības Street (named Vienības Square at that time). The Dobele Liberation Monument was the last monument unveiled to victory and freedom in the independent Latvia. Already on 17 June, 1940 soviet army's tanks crossed the border of the Latvian state. The Dobele Liberation Monument stood on Vienības Square until 1950, when it was destroyed by order of soviet authorities.

Upon commence of national awakening and owing to the insistent activities by initiators of the renovation of the monument created by K. Zemdega, on 21 July, 1988 the local authorities passed a resolution to support the initiative of Dobele population to renovate the monument destroyed during Stalin's personality cult. At the same time a monument restoration fund was established and donations by companies, organizations and private persons, which were transferred to this fund, were used to renovate the monument by K. Zemdega and to establish it on the square opposite the Dobele Castle Ruins. This site was chosen as a result of the outcome of a public inquiry.

The renovated memorial was created by sculptor Inta Berga and stone-cutter Libērijs Peļņa. The granite rock was brought from Zaporozje, the Ukraine.

Tilts pār Bērzi

Brīvības ielā, leļpus Dobeles pilsdrupām esošais tilts pār Bērzes upi ir stratēģiski svarīgs pilsētas objekts, bez kura dobelnieku ikdienas gaitas nemaz nav iedomājamas, jo tas ir vienīgais transporta tilts, kas savieno pilsētas daļas abpus Bērzes upei. Ne mazāk nozīmīgs tas ir ceļotājiem, kuri vēlas doties no Dobeles centra uz Tērveti, Bausku, Saldu vai Liepāju.

Sākotnēji pāri upei bijusi pārceltuve. Vēlāk, 19. gadsimta pirmajā pusē upes abus krastus savienoja koka tilts. Tagadējais tilts uzbūvēts nedaudz pa labi no senā koka tilta vietas, uz kuru norāda šaura bruģētā ieliņa Viestura ielas galā, upes kreisajā krastā.

Pēc otrā pasaules kara tiltu būvētāji to margās mēdza ievietot čuguna mežģiņurežģus. Tādus ieguva arī 1957. gadā uzbūvētais Bērzes tilts Dobelē. 1996. gadā iztrūkstošās un bojātās režģu daļas tika atlietas no jauna. Režģi sastāv no 48 cm platiem un 85 cm augstiem posmiem, kuri novietoti pa sešiem rindā starp daudzstūrīgiem čuguna stabiem. Režģu raksturīgais ornamenta elements ir riņķis, kuru krusto blakus esošie riņķi.

Tilta garums ir 45 metri, platums – 10 metri.

The Bridge over the Bērze

The present bridge over the River Bērze in Brīvības Street, below the Dobele Castle Ruins, is an object of strategic significance, and the daily routine of Dobele residents is not imaginable without it, since it is the only transport bridge, which connects parts of the town on both sides of the River Bērze. It is not less important for travellers, who wish to leave for Tērvete, Bauska, Saldus or Liepāja from the centre of Dobele.

Initially there was a ferry across the river. Later on, in the first half of the 19th century, both the banks of the river were connected by a wooden bridge. The present bridge was built slightly rightwards from the place, where the old wooden bridge was once placed. An indication of this is a narrow, cobbled lane at the end of Viestura Street, on the left bank of the river.

After World War II bridge constructors used to install cast iron grating within guardrail. The same was applied to the Bērze Bridge in Dobele, which was built in 1957. The missing or damaged parts of the grating were cast anew in 1996. The grating consists of sections, which are 48 cm wide and 85 cm high, and are placed by six in a row between polygonal cast iron posts. A distinctive element of an ornament of the grating is a circle intersected by adjacent circles.

The bridge is 45 m long and 10 m wide.

Dobeles novadpētniecības muzejs atrodas Brīvības ielā 7.

Muzejs atrodas trīsstāvu nama pirmajā stāvā, kur ir gaiša un plaša izstāžu zāle. Te regulāri tiek iekārtotas mākslas, vēstures un citas tematiskās izstādes. Ēkas pagrabstāvā ir telpas muzeja krājuma glabāšanai.

Dobeles novadpētniecības muzejs tika izveidots 1985. gadā kā Dobeles rajona iestāde. Tolaik tas atradās Zaļajā ielā 31 (bij. Beikas iela 17). Šajā vietā muzejs darbojās līdz 1996. gada pavasarim, kad tika pieteiktas īpašuma tiesības uz muzeja rīcībā esošo ēku un muzejniekiem tā bija jāatstāj.

Visus divdesmit muzeja pastāvēšanas gadus iestādes darba prioritāte ir bijusi pilsētas un novada vēstures izpēte, popularizēšana un vēsturisko liecību saglabāšana. Šajā nolūkā muzeja darbinieki ir organizējuši zinātniskās ekspedīcijas Bukaišu, Ukru, Bērzes pagastos, piedalījušies kapu un dažādu vēsturisko vietu sakopšanas talkās, kā arī arheoloģisko izrakumu darbos Dobeles viduslaiku pilsdrupās. Sākoties Latvijas atmodai, 1988. gadā muzeja darbinieki pirmie ierosināja atjaunot Kārļa Zemdegas veidoto Dobeles atbrīvošanas pieminekli un aktīvi piedalījās ziedojumu vākšanā šīs ierosmes īstenošanai.

Par publisku tradīciju Dobelē ir kļuvuši muzeja rīktojie velobraucieni, kuri notiek pilsētas svētku laikā, jūlija vidū. 2003. gadā notika velobrauciens "Pilsēta pa saules ceļu", 2004. gadā – "No pilskalna uz pilskalnu", 2005. gadā – „Pa Dobeles novada ievērojamāko mūziķu dzīves vietām”

The Dobele Local History Museum

is located at 7, Brīvības Street.

The museum is located on the ground floor of a three-storey building, with a light and large exhibition hall. Art, historical and other thematic exhibitions are arranged there on a regular basis. On the basement floor there are premises for the storage of the museum's collection.

The Dobele Local History Museum was established in 1985 as an institution of the Dobele district. At that time it was located at 31, Zaļā Street (former address 17, Beikas Street). The museum operated in this place until the spring of 1996, when property rights were declared in respect of the building at the museum's disposal, and the museum had to leave the building.

For all the twenty years of existence the priority of the museum has been research and popularization of the history of the town and region, as well as preservation of historical evidence. With a view to this the museum's staff have organized research expeditions to Bukaišu, Ukru and Bērzes pagasts, have taken part in joint activities of cleaning and tidying cemeteries and various historic sites, as well as participated in archaeological excavation works in the Dobele Medieval Castle Ruins. Upon commence of Latvia's awakening, the museum's staff were the first, who in 1988 brought forward the idea of restoring the Dobele Liberation Monument by Kārlis Zemdega, and took an active part in raising donations for the implementation of this initiative.

The Cycle races, which are organized by the museum and take place during the town festival in the middle of July, have become a common tradition in Dobele. In 2003 the cycle race "Town along the sun's way" took place, in 2004 another cycle race "From castle mound to castle mound" was organized, and in 2005 "Tour of the residence places of the most distinguished musicians of the Dobele district" took place.

Piemīnas vietas Dobeles

pilsētas kapsētā

Dobeles kapsēta atrodas Uzvaras ielā.

Tā veidojusies 19. gadsimtā kā latviešu un vācu draudzes kapsēta. 1894. gadā kapsēta tika paplašināta uz blakus esošās latviešu draudzes mācītāja māju zemes.

1939. gada 3. septembrī kapsētā tika atklāts piemineklis Pirmajā pasaules karā un Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušo karavīru piemiņai. Pieminekli iekalts teksts: "Par pienākumu kritušiem nezināmiem kareivjiem 1914 – 1920". Pieminekļa centrā atradās kapara cilnis, kurā attēlota tautumeita ar ūdenstrauku. Šo piemiņas zīmi darināja metālmākslinieks Alfons Viksna (1906 – 1984) kā savu diplomdarbu, kas Berlīnes daiļamatniecības izstādē izpelnījās zelta medaļu. Pieminekļa granīta

apstrādi veica Eduarda Kuraua izveidotā firma, kura dibināta 1911. gadā un bija viens no lielākajiem akmeņapstrādes uzņēmumiem Latvijā, kas piedalījās Brāļu kapu, Brīvības pieminekļa un daudzu citu pieminekļu celtniecībā. Diemžēl A.Viksna veidotais kapara cilnis ir pazudis kopš 20. gadsimta piecdesmitajiem gadiem. Pēc Dobeles pilsētas domes iniciatīvas šī pieminekļa detaļa tika atjaunota un svinīgi atklāta 2002. gada 11. novembrī, Lāčplēša dienā. Atjaunoto akmens cilni veidojusi tēlniece Inta Berga.

Dobeles kapos apbedīta arī literāte Veronika Strēlerte un valodnieks Augusts Bilenšteins. Nākamā dzejniece, tulkotāja un kritiķe Veronika (Rudīte) Strēlerte (1912 - 1995) Dobelē pavadīja savas dzīves pirmos gadus. No 1945. gada līdz mūža beigām literāte dzīvoja Zviedrijā. V.Strēlertei iznākuši vairāki dzejoļu krājumi: "Vienkārši vārdi" (1937.), "Lietus lāses" (1940.), "Mēness upe" (1945.), "Gais-

mas tuksneši" (1951.), "Žēlastības gadi" (1961.), "Pusvārdiem" (1982.), izlases: "Sudraba ūdeņi" (1949.), "Mans laiks" (1992.).

Vācu draudzes mācītājs Augusts Bilenšteins (1826 - 1907) strādāja Dobelē gandrīz 40 gadus. A.Bilenšteins pētījis latviešu valodu, folkloru, etnogrāfiju un vēsturi, organizējis arheoloģiskos izrakumus Dobeles pilsdrupās. Nozīmīgākie A.Bilenšteina darbi ir „Latviešu valoda” 2 sējumos (1863./64.), „Latviešu tautas un valodas robežas tagadnē un 13. gadsimtā” (1892.), „Koka laikmets Latvijā” (1907.), 1904. gadā izdotā autobiogrāfija „Kāda laimīga dzīve”.

Memorial Sites in the Dobele Town Cemetery located at Uzvaras Street.

It was formed in the 19th century as a cemetery of Latvian and German Parishes. In 1894 the cemetery was enlarged at the expense of the adjacent pastorate land owned by pastor of Latvian Parish.

On 3 September, 1939 a monument to the memory of

the soldiers killed in World War II and in the Latvian Liberation Battles was unveiled. The inscription in the monument reads as follows: "To the memory of the unknown warriors fallen in action 1914 - 1920". In the centre of the monument, there was a copper relief, in which a maiden with a water bowl was depicted. This memorial mark was made by metal artist Alfons Viksna (1906 - 1984) as his diploma work, which won a gold medal at an arts and crafts exhibition in Berlin. Chiselling of the granite rock was done by Eduards Kuraua's company, which was established in 1911, and was one of the largest rock processing and manufacturing companies in Latvia. The company participated in the construction of the Brethren Cemetery, the Liberty Monument and many other monuments and memorials. Unfortunately, the relief made by A.Viksna was lost in the 50s of the 20th century. Upon initiative by Dobele Town Council this component of the monument was restored and unveiled on 11th November, 2002, on Lāčplēša Day. The restored stone relief was made by sculptor Inta Berga.

Writer Veronika Strēlerte and linguist August Bielenstein were also buried in the Dobele Cemetery. The future poetess, translator and critic Veronika (Rudīte) Strēlerte (1912 - 1995) spent the first years of her life in Dobele. From 1945 to the end of her life, the writer lived in Sweden. She has many collections of poems published. They are as follows: *Vienkārši vārdi* (Simple Words, 1937); *Lietus lāses* (Rain Drops, 1940); *Mēness upe* (Moon River, 1945); *Gaismas tuksneši* (Deserts of Light, 1951); *Žēlastības gadi* (Years of Mercy, 1961); *Pusvārdiem* (Quick in the Uptake, 1982), the selected works *Sudraba ūdeņi* (Silver Waters, 1949); *Mans laiks* (My Time, 1992).

Pastor of German Parish August Bielenstein (1826-1907) worked in Dobele for more than 40 years. A. Bielenstein studied the Latvian language, folklore, ethnography and history. He organized archaeological excavation in the Dobele Castle Ruins. The most significant of his works are as follows: *Latviešu valoda* (The Latvian Language in 2 volumes, 1863/64); *Latviešu tautas un valodas robežas tagadnē un 13. gadsimtā* (The Frontier of the Latvian Nation and Language at Present and in the 13th Century, 1892); *Koka laikmets Latvijā* (The Wood Age in Latvia, 1907); and the autobiography *Kāda laimīga dzīve* (What a Happy Life, 1904).

Sociālās

aprūpes centrs

atrodas Brīvības ielā 11.

Šajā ēkā ilgu gadu atradās ārsts Edgara Francmaņa un Augusta Neimaņa 1919. gadā dibinātā Dobeles un apkārtnes slimnīca. Pirms tam ēka bija Bordeliusu mantinieku īpašums. 1923. gadā slimnīca ar īpašniekiem noslēdza īres līgumu uz 10 gadiem, bet jau 1925. gadā slimnīcas padome ēku atpirka.

Slimnīcas ēka ir vairākkārt pārbūvēta un paplašināta. 20. gadsimta 30. gados Dobeles un apkārtnes slimnīca tika izveidota par savam laikam modernu ārstniecības iestādi, kurā Dobeles puses ļaudis veselību atguva līdz pat 1989. gadam, kad slimnīca pārcēlās uz jauno ēku Ādama ielā 2. Tomēr joprojām uz apmēram simts gadu vecās ēkas fasādes saglabāties uzraksts

"Dobeles un apkārtnes slimnīca", kā arī piemiņas plāksne slimnīcas dibinātājam Edgaram Francmanim.

1998. gadā Dobeles pilsētas dome nolēma veikt kapitālremontu vienā ēkas spārnā un izvietot tur pašvaldības sociālās aprūpes centru. Centru atklāja 1999. gada 15. oktobrī. Centra darbība ir pakāpeniski paplašinājusies, un tagad tas apvieno trīs atsevišķus mazākus centrus: Dienas centru veciem ļaudīm "Stariņš", Dienas centru bērniem ar īpašām vajadzībām "Solis" un Atbalsta centru bērniem un ģimenēm. Ēkā Brīvības ielā 11 atrodas arī Dobeles Bērnu un jauniešu centrs un Dobeles pagasta pašvaldība.

Dobeles un apkārtnes slimnīca (tagad – Sociālās aprūpes centrs) ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis.

The Social Care Centre is located at 11, Brīvības Street.

For a long time this building served as the Dobele Town and Neighbourhood Hospital, which was founded in 1919 by doctors Edgars Francmanis and Augusts Neimanis. Before that the building was a property of the Bordelius' heirs. In 1923 the hospital concluded a rental agreement with the owners for the term of 10 years, but already in 1925 the Hospital Council purchased the building.

The hospital building has been recurrently reconstructed and enlarged. In the 30s of the 20th century, the Dobele Town and Neighbourhood Hospital became a modern medical treatment institution, where people from Dobele and its neighbourhood recovered their health as far as 1989 when the hospital moved to a new building at 2, Ādama Street. The title "Dobele Town and Neighbourhood Hospital" has still remained on the facade of the building, which is nearly one hundred years old. There is also a memorial plaque to the founder of the hospital Edgars Francmanis there.

In 1998 the Dobele Town Council decided to carry out renovation in one of the wings of the building and to locate a community social care centre there. The centre was opened on 15 October, 1999. The operation of the centre has gradually extended, and now it combines three separate smaller centres: Day Care Centre for Elderly People 'Stariņš', Day Care Centre for Children with Special Needs 'Solis', and Support Centre for Children and Families. The building is also the quarters of the Dobele Children and Youth Centre and the local government of Dobele rural municipality.

The Dobele Town and Neighbourhood Hospital (now - Social Care Centre) is listed as an architectural monument of local significance.

Pilsētas dome
atrodas Brīvības ielā 17.

Nams celts no 1954. līdz 1956. gadam Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) Dobeles rajona komitejai.

Līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu 1991. gada rudenī LKP nams tika nodots pilsētas valdes rīcībā. Vēl pirms tam, 1991. gada 6. martā, pamatojoties uz Dobeles pilsētas izpildu komitejas lēmumu, tika izveidota pilsētas valde, vienlaicīgi likvidējot pilsētas izpildu komiteju. Pilsētas valdes vēlēšanas notika 15. maijā. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Andreju Baļčūnu, par priekšsēdētāja vietnieku – Imantu Vējiņu. Tā paša gada 29. novembrī virs Dobeles pilsētas valdes nama pacēla sarkanbaltsarkano karogu kā Latvijas neatkarības atjaunošanas simbolu. Kopš 1994. gada 9. jūnija pilsētas augstākais varas orgāns ir Dobeles pilsētas dome, kuras priekšsēdētājs no tā laika ir Andris Elksnītis.

Pilsētas domes nams nav piedzīvojis būtiskus pārbūves darbus. Tomēr namam ir nomainīts gan jumts, gan logi. 2001. gadā tika rekonstruēta nama galvenā ieeja, izbūvējot uzbrauktuvi, kas atvieglo iekļūšanu namā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Pārbūvēja arī vestibulu, izveidojot tajā iedzīvotāju informācijas centru, kura pamatuzdevums ir padarīt pieejamāku iedzīvotāju saskarsmi ar pašvaldību.

The Town Hall

is located at 17, Brīvības Street.

The building was constructed from 1954 until 1956 to serve as quarters for the Dobele District Committee of the Latvian Communist Party (LCP).

Along with the restoration of Latvia's independence in the autumn of 1991, the LCP building was committed to the care of the Town Board. Prior to that, on 6 March, 1991, on the ground of a resolution passed by the Dobele Town Executive Committee, the Town Board was established by simultaneous liquidation of the Town Executive Committee. Elections for the Town Board took place on 15 May. Andrejs Baļčūns was elected as chairman of the Board and Imants Vējiņš was elected as deputy chairman. On 29 November of the same year, a red-white-red flag as a symbol of the restoration of Latvia's independence was raised above the Town Hall. Since 9 June, 1994 the highest authority of the town has been the Dobele Town Council, and Andris Elksnītis has been its chairman since then.

The Town Hall has not been subject to essential reconstruction works. However, both the roof and the windows of the building have been replaced. In 2001 the main entrance of the building was renovated and a ramp was built to ease people with special needs get inside the building. The entrance-hall was also reconstructed to serve as a citizens' information centre. Its main task is to make the communication between the general public and the municipality more accessible.

Kultūras nams atrodas Baznīcas ielā 6.

Šīs ēkas būvniecība tika uzsākta 1931. gadā pēc arhitekta Paula Kundziņa projekta. Ēku cēla kā Latviešu biedrības namu, kurā bija paredzētas telpas gan sarīkojumiem, gan organizāciju un biedrību darbībai. Diemžēl dažādu apstākļu dēļ būvdarbi aizkavējās. 1934. gadā tika pabeigta būvniecības pirmā kārtā un atklāta zāle. Tikai 1939. gadā ēku pabeidza pilnībā, un to iesvētīja latviešu draudzes mācītājs Jānis Straumanis.

Kultūras nama ēka bija pirmā vieta Dobelē, virs kuras Latvijas atmodas laikā, 1988. gada 18. novembrī pacēla sarkanbaltsarkano brīvās Latvijas karogu.

Mūsdienās Kultūras nams gan organizatoriski, gan telpu ziņā ir Dobeles pilsētas kultūras dzīves centrs, kur notiek koncerti, izrādes, saviesīgi pasākumi. Kultūras namā darbojas vairāki pašdarbības kolektīvi: jauktie kori "Sidrabe" un "Viesturzeme", sieviešu koris "Vizma", tautas deju kopas "Drīziņš" un "Dzīpars", pūtēju orķestris "Dobele", pašdarbības teātris, lietišķās mākslas studija "Avots", tautas dziesmu kopa "Puduris", netradicionālo deju grupa „Bum style”.

1998. gadā Kultūras nama ēkai uzklāja jaunu jumta segumu. Nozīmīgi būvdarbi notika 2000. un 2001. gadā, kad ēkai piebūvēja jaunu sanitāro mezglu un atjaunoja vestibilu un lielo zāli. Izremontētās zāles atklāšana notika 2001. gada 18. novembrī, Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienai veltīto svinību laikā.

Latviešu biedrības nams (tagad - Kultūras nams) ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

The Culture House is located at 6, Baznīcas Street.

The construction of the building was started in 1931, after design by architect Pauls Kundziņš. The building was constructed to serve as Latvian Community House, where premises were planned for both social events and activities of organizations and societies. Unfortunately, construction works were delayed due to different circumstances. In 1934 the first stage of the construction was completed, and the main hall was opened. The construction of the whole building was completed only in 1939, and it was consecrated by pastor of Latvian Parish Jānis Strautmanis.

The Culture House was the first building in Dobele, upon which during the awakening of Latvia a red-white-red flag of the free Latvia was hoisted on 18 November, 1988.

Today the Culture House is the centre of Dobeles' cultural life both as an organizing body and a provider of premises. Concerts, performances and social evenings take place there. Several amateur groups act in the Culture House like the mixed choirs 'Sidrabe' and 'Viesturzeme', the female choir 'Vizma', the folk dance groups 'Drīziņš' and 'Dzīpars', the brass band 'Dobele', an amateur theatre group, the applied arts studio 'Avots', the folklore group 'Puduris', the uncommon dance group 'Bum style'.

In 1998 new roofing was covered on the building. Significant construction works took place in 2000 and 2001, when new toilet facilities were attached to the building, and the entrance-hall and the large hall were renovated. The formal opening of the renovated hall took place on 18 November, 2001, on the celebration of the Republic of Latvia Proclamation Anniversary.

The Latvian Community House (now – Culture House) is listed as an architectural monument of national significance.

Dobeles Romas katoļu Vissvētās Trīsvienības baznīca

atrodas skvērā aiz Kultūras nama.

Baznīcas arhitekti ir Jānis Kukša un Indulis Kārklīšs, konstruktors - Aivars Vilmanis, celtniecības darbus veica SIA "Būvfirma L.B.K."

Baznīcas platība ir 750 m², torņa augstums ir 34 metri. Baznīcas celtniecība tika uzsākta 1997. gadā. To finansēja Svētā Bonifācija fonds un Kirche in Not no Vācijas, ASV Kochi fonds, kā arī Dobeles katoļu draudze no saviem ziedojumiem. Par finanšu līdzekļiem gādāja Jelgavas diecēzes bīskaps V.E. Antons Justs. Baznīcas būvniecību atbalstīja arī Dobeles pilsētas dome.

Krustu jaunceļamās baznīcas tornī uzstādīja 2001. gada 9. augustā. 2003. gada 6. jūlijā blakus baznīcai draudzes prāvests Jānis Zviedrāns iesvētīja Jaunavas Marijas Bezvainīgās Ieņemšanas statuju. 21. septembrī jaunuzcelto Dobeles Romas katoļu baznīcu konsekrēja bīskaps A. Justs.

The Dobele Roman Catholic All-Saint Trinity Church

is located on the square behind the Culture House.

The church was designed by architects Jānis Kukša and Indulis Kārklīšs, and constructor Aivars Vilmanis. The construction works were accomplished by Būvfirma L.B.K. Ltd.

The church occupies the total area of 750 m²; its steeple is 34 m high. The construction of the church was started 1997. It was financed by St. Bonifacius Foundation and Kirche in Not from Germany, the USA Kochi Foundation, as well as by Dobele Catholic Parish from their donations. Bishop H.E. Antons Justs of Jelgava diocese also saw to it, that funding was available. The construction of the church was also supported by the Dobele Town Council.

The cross was installed on the steeple of the church under construction on 9 August, 2001. On 6 July, 2003 Jānis Zviedrāns, the dean of the parish consecrated the statue of Virgin Mary's Immaculate Conception next to the church. On 21 September the newly-built Dobele Roman Catholic Church was consecrated by Bishop A. Justs.

Dobeles Evanģēliski luteriskā baznīca

atrodas blakus Tirdzniecības laukumam.

Dobeles luterāņu baznīca celta 1495. gadā, ordeņa mestra Valtera fon Pletenberga laikā. Baznīca ir vairākkārt pārbūvēta, tagadējo izskatu tornā smaile ieguva 1907. gadā. Gadu vēlāk, 1908. gadā no Berlīnes ieradies montieris jaunajā baznīcas tornī uzstādīja no Vācijas atvestu pulksteni ar četrpusīgu ciparnīcu. Pulksteņa ierīkošanai 500 rubļu bija dāvājusi toreizējā Dobeles pasta priekšnieka Šiffera kundze Emīlija.

20. gadsimta sākumā Dobeles baznīcā bija trīs zvani, taču Pirmā pasaules kara laikā tos evakuēja uz Krieviju, un tie pazuda. Dobeles baznīcas tornī jaunu zvanu uzstādīja tikai 1927. gadā. Tas bija liecināts Bohumā (Bochum), Vācijā. Uz zvana ir devīze: „Modini. Mudini. Mierini”. Mācītājs Jānis Straumanis, iesvētot baznīcas zvanu, vēlējās: „Lai zvans modina bez mitēšanās dobelniekus no grēka miega, mudina uz atgriešanos pie Dieva un mierina bēdīgos un nesaderīgos.”

Līdz vāciešu izceļošanai no Latvijas 1939. gadā baznīcā darbojās vācu un latviešu draudze ar saviem mācītājiem. Vācu draudzes mācītāju vārdi zināmi kopš 1545. gada, latviešu – kopš 1583. gada.

Baznīcā ir unikāli mākslas pieminekļi: altārglezna “Golgāta”, ko izgatvojis H. Kīperts (1864.) pēc K. Arnoldi Kandavas baznīcas altārgleznas oriģināla; epitāfija (16., 17. gs. mija), kura veltīta Filipam Drahenfelsam (autors B. Bodekers, kura darbi atrodas arī Rīgas Domā un Sv. Pētera baznīcā); kapa plāksne Annai Dototejai Tizenhauzenai (1648.); kristāmtrauka pamatne (18. gs.); piemiņas plāksne Pirmajā pasaules karā un Latvijas brīvības cīņās kritušajiem draudzes locekļiem (1925.).

1995. gadā, sagaidot baznīcas 500 gadu jubileju, baznīcai uzklāja jaunu jumta segumu un nokrāsoja ārsienas.

Dobeles luterāņu baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

The Dobele Evangelic Lutheran Church

is located by the Marketplace.

The Dobele Evangelic Lutheran Church was built in 1495 under order master Walter von Plettenberg. The church has been recurrently rebuilt. The steeple got its present look in 1907. A year later, in 1908, an assembler arrived from Berlin and installed a clock with a quadruple clock-face brought from Germany on the new steeple. Ms. Emily Shiffer, wife of Dobele postmaster of that time, had donated 500 roubles for installation of the clock.

At the beginning of the 20th century, there were three bells in the Dobele Church, but during World War I they were evacuated to Russia and were lost. A new bell was installed in the steeple of the Dobele Church only in 1927. It was cast in Bochum, Germany. There is a motto inscribed on the bell: "Awaken. Encourage. Comfort". Pastor Jānis Straumanis upon consecration of the church bell wished: "Let the bell awaken without cessation the residents of Dobele from their sin sleep, encourage them to return to God, and comfort the sorrowful and the incompatible".

Prior to the expatriation of Germans from Latvia in 1939, both German and Latvian Parishes and their pastors functioned there. The names of German Parish pastors have been known since 1545, the names of Latvian Parish pastors – since 1583.

There are unique art monuments in the church: the altar painting 'Golgotha' by H. Kiepert (1864), a model of K. Arnoldi's altar painting of Kandava Church; an epitaph (turn of 16th/17th c.) dedicated to Philip Drahenfels (author B. Bodecker, whose works can be found in Doma Church and St. Peter's Church of Riga); Anna Dorothea Tisenhausen's (1648) grave plaque; a font foundation (18th century); a memorial plaque to parish members killed in World War I and in the Latvian Liberation Battles (1925).

In 1995, upon seeing in the 500th anniversary of the church, new roofing was applied and the outer walls of the church were painted.

The Dobele Lutheran Church is listed as an architectural monument of national significance.

Dobeles vēsturiskais centrs - Tirgus laukums

atrodas pilsētas centrālajā daļā starp Baznīcas un Uzvaras ielām,
blakus Dobeles Evaņģēliski luteriskajai baznīcai.

Dobeles Tirgus laukums veidojās vienlaikus ar baznīcas celtniecību 1495. gadā, piešķirot baznīcai draudzes un tirgus tiesības. Reizē ar Tirgus laukumu izveidojās arī no tā izejošās ielas.

19. gadsimta beigās Tirgus laukumā turīgākie namsaimnieki savu veco koka namiņu vietā sāka celt ķieģeļu divstāvu ēkas ar slēgtiem pagalmiem. Galvenokārt šajos namos ierīkoja tirgotavas, viesnīcas, restorānus.

20. gs. 60. gados, padomju varas laikā laukumā notika pārbūves darbi – izveidoja asfaltētu ielu un skvēru. Tika nomainīts arī laukuma nosaukums, nodēvējot šo vietu par Padomju laukumu. Te notika padomju varas organizētās demonstrācijas, mītiņi un karaspēka parādes.

Atkārtoti laukumu pārbūvēja 1987. gadā, kad šeit izveidoja piemiņas ansambli sešiem novadniekiem, 1905. gada revolūcijas dalībniekiem. Vienlaikus laukumā tika likvidēta iela un no jauna izbūvēti gājēju celiņi. Pārbūves projekta autori bija arhitekti Jānis Dripe, Arno Heinrihsons un tēlnieks Oļegs Skarainis. Tikai pēc piemiņas ansambļa atklāšanas presē parādījās diskusijas par šādas Padomju laukuma rekonstrukcijas nepieciešamību un tās atbilstību vēsturiskajam Tirgus laukumam.

1991. gadā laukums atguva savu vēsturisko nosaukumu – Tirgus laukums.

Iepriekš pieņemtais lēmums "Par Dobeles novada revolucionārās kustības un ievērojamu partijas un padomju darbinieku piemiņas saglabāšanu" tika atzīts par spēkā neesošu, un revolucionāru bareļjeji tika noņemti.

Tirgus laukums ir pilsētas centrs, kur laiku pa laikam tiek rīkoti sabiedriski pasākumi: pilsētas svētki, koncerti, tirdziņi, sporta aktivitātes. Enot ikdienas gaitās, ļaudis iegriežas apkārt esošajos veikalos un kafejnīcās. Tuvākajos gados plānota Tirgus laukuma rekonstrukcija.

Dobeles pilsētas vēsturiskais centrs ir valsts nozīmes pilsēt būvniecības piemineklis.

The Historical Centre of Dobele – the Marketplace

is located in the central part of the town, between Baznīcas Street and Uzvaras Street, next to the Dobele Evangelic Lutheran Church.

The Dobele Marketplace developed while constructing of the church was in process in 1495. The church was conferred the right to a parish and a market. Along with the Marketplace the outgoing streets were also formed.

At the end of the 19th century more prosperous house owners started building two-storey brick houses with closed courtyards instead of their old wooden buildings in the Marketplace. Mostly stores, hotels and restaurants were established in these houses.

In the 60s of the 20th century, under soviet power reconstruction works took place in the Marketplace. An asphalt covered street and a square were established. The square was renamed to call Soviet Square. Demonstrations, meetings and troop parades organized by the soviet power took place there.

The square was reconstructed once again in 1987, when a memorial group to six countrymen, participants of the 1905 revolution was created there. At the same time a street was removed and tracks for pedestrians were constructed anew in the square. The authors of the reconstruction design were architects Jānis Dripe, Arno Heinrihsons and sculptor Oļegs Skarainis. Only after the memorial group was unveiled, discussion started in the press on the need of such a reconstruction of Soviet Square and its conformity with the historical Marketplace.

In 1991 the square regained its historical name - Marketplace. The previously passed resolution "On preservation of remembrance of the Dobele regional revolutionary movement and outstanding Communist Party and soviet functionaries" was invalidated, and the bas-reliefs of the above mentioned revolutionaries were removed.

The Marketplace is the centre of the town, where every now and then social activities, like town festivals, concerts, fairs and sports events are organized. While engaged in daily activities people drop in the ambient shops and cafes there. Another reconstruction of the Marketplace is being planned to take place in the near future.

The Historical Centre of Dobele is listed as a town planning monument of national significance.

Mūzikas skola atrodas Skolas ielā 2.

Dobelē mūzikas skolu atvērta 1947. gadā, kad to nodibināja izcilais klarnetes spēles pedagogs Jūlijs Grūtups. Taču 1950. gadā skola savu darbību pārtrauca. Darboties tā atsāka tikai 1957. gadā.

Ēkā Skolas ielā 2 mūzikas skola atrodas kopš 1975. gada. Līdz tam tur atradās 1922. gadā dibinātā Dobeles ģimnāzija. Lai gan pirmā šīs ģimnāzijas klase mācības uzsāka bijušajā Dobeles muižas ēkā (tagadējā rūpnīcas „Spodriņa” teritorijā), 1923./24. mācību gadā, atverot otru klasi, ģimnāzijai telpas atrada Skolas ielā 2 – Treigutu mantinieku namā. Pakāpeniski skolēnu skaits pieauga, tāpēc Dobeles pilsētas pašvaldība nopirka privāto namu un veica tajā remontdarbus. Projekta autors bija arhitekts Aleksandrs Rāčenis. Vēlāk ģimnāzijas ēkai uzcēla piebūvi un otro stāvu. Mūzikas skolas nams savu pašreizējo izskatu ieguva 1937. gadā. Tā paša gada 13. novembrī iesvētīja jaunās ģimnāzijas telpas un reizē atzīmēja skolas pastāvēšanas 15 gadu jubileju. Šajā pasākumā skolai pasniedza Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa dāvanu – lukturi, ko bija veidojis profesors Konstantīns Rončevskis pēc Latvijas Mākslas akadēmijas profesora Pētera Federa meta. Vecie dobelnieki apgalvo, ka šodien mūzikas skolas zālē esošā griestu lusta esot tā pati K. Ulmaņa dāvana.

Mūsdienās Dobeles mūzikas skola ir akreditēta profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kurā var apgūt mūzikas programmas: taustiņinstrumentu, stīgu instrumentu, pūšaminstrumentu, sitaminstrumentu spēli un vokālo mākslu. Skolai ir arī savs pūtēju orķestris. Skolas audzēkņi regulāri piedalās valsts mēroga konkursos un mūzikas festivālos.

Skola Skolas ielā 2 ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis.

The Music School is located at 2, Skolas Street.

A music school was opened in Dobele in 1947, when it was founded by the outstanding clarinet teacher Jūlijs Grūtups. However, in 1950 the school ceased to work. It restarted working only in 1957.

The school has been located in the building at 2 Skolas Street since 1975. Before that the Dobele Grammar School founded in 1922 was located there. Although the first year of the Grammar School was started in the former Dobele Estate building (in the present territory of the factory "Spodrība"), in the school year 1923/24, upon opening of another form, premises for the Grammar School were found at 2, Skolas Street, in the building of the Treiguts' heirs. The number of students gradually increased, so the Dobele municipality purchased the private building and accomplished repair works there. Architect Aleksandrs Rācenis was author of the design. Later on an outhouse and the second floor were built for the school. The Music School building obtained its present appearance in 1937. In the same year, on 13 November both the new Grammar School premises were consecrated and the 15th anniversary of the school was celebrated. During this event, a gift by state president Kārlis Ulmanis was given to the school. It was a chandelier created by professor Konstantīns Rončevskis, after a sketch by professor Pēteris Feders of the Latvian Academy of Arts. Elderly residents of Dobele assure that the present chandelier in the hall of the Music School is the same gift by K. Ulmanis.

Nowadays the Dobele Music School is an accredited educational establishment of professional orientation, which offers to acquire the playing of musical instruments and the vocal art.

The school at 2, Skolas Street is listed as an architectural monument of local significance.

*Skulptūra – pulkstenis atrodas
atrodas Brīvības un Uzvaras ielu krustojumā.*

Skulptūras autors ir arhitekts Jānis Kukša. Apzinoties nepieciešamību pilsētas centrā, nozīmīgu ielu krustojumā, izveidot kādu telpisku akcentu un labiekārtot apkārtni, arhitektam 2003. gadā radās ideja uzstādīt tur skulptūru – pulksteni, kas skaitītu laiku ne tikai fiziski, bet vēstītu par to arī kā par filosofisku kategoriju. Lai pasvītrotu laika tecējuma simbolisko jēgu, skulptūra aprīkota ar ūdens apgādes sistēmu, kas apskalo trīs pulētā akmens plaknes un uztur noteiktu ūdens līmeni baseinā, kurā skulptūra uzstādīta. Skulptūrai ir trīs pulksteņa mehānismi, kuri saņem periodiskus elektriskus impulsus no netālu esošas kvarca stacijas. Skulptūra kalta no divu krāsu („Swedish grey” un „Swedish black”) Zviedrijas granīta, baseina pamatne un pulksteņa ciparnīcas taisītas no Zimbabves granīta.

Skulptūra tika atklāta 2004. gada 16. jūlijā, pilsētas svētku laikā, par godu Dobeles 750 gadu jubilejai. Skulptūras – pulksteņa izveidošanu finansējusi Dobeles pilsētas dome, A/S „Dobeles dzirnavnieks” un A/S „Unibanka”.

The Sculpture – Clock

is located at the junction of Brīvības Street and Uzvaras Street.

The author of the sculpture is architect Jānis Kukša. On realising the necessity to create some spatial accent and to landscape the surroundings in the town centre, at the junction of important streets, it occurred to the architect, that it would be a good idea to install a sculpture – clock there, which would not only count the physical time, but also notify it as a philosophic category. In order to emphasize the symbolic meaning of time flow, the sculpture is equipped with a water supply system, which washes against three polished stone planes and maintains a fixed water level in the pool around the sculpture. The sculpture has three clockworks, which receive periodic electric impulses from the quartz station nearby. The sculpture is chiselled from Swedish granite of two colours ('Swedish grey' and 'Swedish black'), the foundation of the pool and the clock-faces are made of Zimbabwe granite.

The sculpture was unveiled on 16 July, 2004 during the town festival, in honour of the 750th anniversary of Dobeles. The creation of the Sculpture – Clock was financed by the Dobeles Town Council, the joint stock company 'Dobeles dzirnavnieks' and the joint stock company 'Unibanka'.

Dobeles dzelzceļa stacija atrodas Stacijas ielā 2.

19. gadsimtā tika izbūvēta dzelzceļa līnija Jelgava – Mažeiki – Liepāja, kas tieši neskāra Dobeli, tomēr veicināja saimniecisko rosību arī šeit. Kopš 1927. gada, pēc Glūdas – Liepājas dzelzceļa līnijas atklāšanas vilcieni pietāja Dobeļē, līdz ar to Dobeļei bija nodrošināta tieša dzelzceļa satiksme ar Liepāju, Jelgavu un Rīgu. Radās nepieciešamība būvēt arī Dobeles stacijas ēku.

Ēkas celtniecības darbi tika veikti no 1927. līdz 1929. gadam. Ēku cēla pēc Latvijas Mākslas akadēmijas profesora Pētera Federa projekta – tā bija vienkārša mūra ēka ar jumtā iebūvētu mansarda stāvu. Tajā pašā laikā cēla arī ūdenstorni un sūkņu māju lokomotīvu ūdensapgādes vajadzībām. Gan stacijas ēka, gan ūdenstornis saglabājušies vēl šodien.

1990. gada 14. jūnijā pie Dobeles stacijas ēkas, pieminot simtiem cilvēku, kuriem no šīs vietas sākās moku un ciešanu pilnais ceļš uz Sibīriju, tika atklāta plāksne ar uzrakstu "Tā sāpe ir mūžīga. 1941. – 1949. Dobeles un apkārtnes izvestajiem". Kopš plāksnes atklāšanas piemiņas dienās te arvien pulcējās dobelnieki, lai kopīgi atcerētos represijās cietušos un bojāgājušos. 2005. gadā līdzās dzelzceļa stacijai tika atklāts Komunistiskā genocīda upuru piemiņas ansamblis, kas daudz zīmīgāk atgādina par nežēlīgajām represijām Latvijas vēsturē.

Dobeles dzelzceļa stacija un netālu esošais ūdenstornis ir vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi.

The Dobele Railway Station is located at 2, Stacijas Street.

In the 19th century a railway line Jelgava-Mažeiki-Liepāja was established. It did not affect Dobele directly, but it facilitated economic activity also here. Since 1927, after opening of Glūda-Liepāja railway line, train traffic to Dobele started. In that way Dobele had direct railway service with Liepāja, Jelgava and Rīga provided. Also a necessity for construction of a railway station building in Dobele arose.

The construction of the building was carried out from 1927 until 1929. The building was constructed after design by professor Pēteris Feders of the Latvian Academy of Arts. It was a one-storey stone building with a garret floor. At the same time a water-tower and a pump-house for water supply of locomotives were constructed. Both the station building and the water-tower have survived until this day.

On 14 June 1990 a memorial plaque was unveiled at the building of the Dobele Station in remembrance of hundreds of people, for whom their road to Siberia, full of pain and suffering, started from there. The plaque is inscribed with the following: "That pain is eternal. 1941-1949. To the people deported from Dobele and its neighbourhood". Since unveiling of the plaque, the residents of Dobele had always met there on commemoration days to remember the victims of repressions and those who perished during repressions. In 2005 next to the railway station a memorial group to the victims of communist genocide was unveiled. Its reminder of the merciless repressions in the history of Latvia is more emphatic.

The Dobele Railway Station and the water-tower close by the station are listed as architectural monuments of local significance.

Te, Stacijas ielā noslēdzas mūsu pastaiga pa Dobeli. Esam izgājuši simbolisku saules ceļu un atgriezušies pilsētas austrumu pusē. Blakus dzelzceļa stacijai atrodas Dobeles autoosta, no kuras var tālāk apceļot Dobeles rajonu, izvēloties maršrutu uz Tērvetes dabas parku, noslēpumaino Pokaiņu mežu vai, piemēram, uz Ķeveles (Karaļa) avotiem.

Saules ceļš ir gaismas ceļš – bezgalīgs un daudzsološs.

Right here in Stacijas Street our walk through Dobele comes to an end. We have covered a symbolic sun's way and have returned to the east side of the town. Next to the railway station, there is Dobele bus station, from where you can further tour the Dobele district, choosing one of the following routes: Tērvete Forest Landscape Park, mysterious Pokaiņi Forest or, for instance, Ķevele (King's) Springs.

The sun's way is the way of light – endless and promising as it is.

Saturs

Ievads	2
Vācu mācītājmuiža	4
Komunistiskā genocīda upuru piemiņas vieta	6
Padomju karavīru kapi	9
Latvijas Augļkopības institūts un Pēteris Upīša piemiņas muzejs	10
Ķestermežs	12
Bēztes upe	14
Dobeles Valsts ģimnāzija	16
Zemgaļu pilskalns	19
Piemiņas akmens zemgaļu aiziešanai no Dobeles	19
Livonijas ordeņa pilsdrupas	20
Dobeles atbrīvošanas piemineklis	22
Tilts pār Bēzti	24
Dobeles novadpētniecības muzejs	26
Piemiņas vietas Dobeles kapsētā	28
Sociālās aprūpes centrs	30
Pilsētas dome	32
Kultūras nams	34
Dobeles Romas katoļu Visssvētās Trīsvienības baznīca	37
Dobeles Evaņģēliski luteriskā baznīca	38
Dobeles vēsturiskais centrs – Tirdzniecības laukums	40
Mūzikas skola	42
Skulptūra – pulkstenis	44
Dobeles dzelzceļa stacija	46

Contents

Introduction	3
The German Pastor's Estate	5
The Memorial Site to the Victims of Communist Genocide	7
Soviet Soldiers' Cemetery	9
The Latvian Fruit-growing Institute and Pēteris Upītis' Memorial Museum	11
Ķestermežs (Sexton's Forest)	13
The River Bēztes	15
The Dobele State Grammar School	17
The Semigallian Castle Mound The Memorial Rock devoted to the Semigallians who departed from Dobele in 1289	19
Livonian Order's Castle Ruins	21
The Dobele Liberation Monument	23
The Bridge over the Bēztes	25
The Dobele Local History Museum	27
Memorial sites in the Dobele Town Cemetery	29
The Social Care Centre	31
The Town Hall	33
The Culture House	35
The Dobele Roman Catholic All-Saint Trinity Church	37
The Dobele Evangelic Lutheran Church	39
The Historical Centre of Dobele – the Marketplace	41
The Music School	43
The Sculpture – Clock	45
The Dobele Railway Station	47

**OBLIGĀTAS
EKSEMPLĀRĀS**

1,50

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306020110

Pasūtītājs / Commissioned by:

Dobeles pilsētas dome ©
Brīvības iela 17, Dobele

Sastādītāja / Compiled by:

Dzintra Matisone

Teksts / Text:

Sandra Meikulāne, Dzintra Matisone

Korektore / Proof-reader:

Janīna Safranoviča

Tulkojums / Translation:

Andrejs Līcis

Foto / Photo:

Agris Šiliņš, Gunta Melķe, Jānis Ezers

Makets / Desing:

Gedimins Keķis

Projekta vadītājs / Project manager:

Gunārs Ziemeļis

Sagatavots izdošanai un iespiests /

Prepared for print and published:

SIA «Madonas poligrāfists»

2006-5
L 53